

PROJEKT

Haljala Vallavolikogu __. __. 2020. a
määruse nr xx/ __ "Haljala valla jäätmekava
aastateks 2021–2026"

Lisa

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

Sisukord

SISUKORD	1
SISSEJUHATUS	3
1 ÜLDOSA	5
1.1 HALJALA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	5
1.1.1 Asukoht	5
1.1.2 Rahvastik	6
1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur.....	6
1.1.4 Ettevõtlus	7
1.1.5 Looduskeskkond.....	8
1.2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED.....	8
1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	9
1.2.2 Eesti õigusaktid	9
1.2.3 Haljala valla jäätmekäitlusalased õigusaktid.....	10
1.3 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	10
1.3.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava.....	10
1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020.....	11
1.3.3 Haljala valla arengukava aastateks 2018-2030	11
1.4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	12
2 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	14
2.1 TEKKIVATE JÄÄTMEDE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA	14
2.2 OLMEJÄÄTMED	14
2.3 PAKEND	19
2.4 BIOLAGUNEVAID JÄÄTMED	20
2.4.1 Kalmistujäätmed.....	21
2.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMED	21
2.6 OHTLIKUD JÄÄTMED.....	23
2.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID.....	25
2.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED	25
2.9 REOVEESETE.....	26
2.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMED	26
2.11 TÖÖSTUSJÄÄTMED.....	27
2.12 JÄÄTMEDE KOGUMINE JA KÄITLUS.....	27
2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega	27
2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	28
2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	30
2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	30
2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem	31
2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas.....	31
2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised	32
2.13 JÄÄTMEMAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	33
2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine	33
2.13.2 Korraldatud jäätmevedu	33
2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine.....	34
2.14 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA	35
3 EELNEVATE JÄÄTMEKAVADE EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	35
4 PLANEERIMINE	37
4.1 JÄÄTMEKAVA PROGNOOS	37
4.2 EESMÄRKIDE SEADMINE	38
5 TEGEVUSKAVA	40
5.1 KOGUMISSÜSTEEMIDE VALIK	40
5.2 KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	40

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.3	VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	41
5.4	JÄÄTMEDE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMINE KOOS TÄHTAEGADEGA KONKREETSETE JÄÄTMELIIKIDE KAUPA	42
5.4.1	<i>Biojätmed</i>	42
5.4.2	<i>Pakendijätmed</i>	42
5.4.3	<i>Elektroonikaromud ja ohtlikud jätmed</i>	43
5.4.4	<i>Suurjätmed</i>	43
5.4.5	<i>Ehitus- ja lammutusjätmed</i>	43
5.4.6	<i>Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine</i>	43
5.4.7	<i>Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa</i>	44
5.5	TEAVITUSKAMPAANIAD.....	46
5.6	TEGEVUSKAVA JA RAHASTUSALLIKAD	47
KOKKUVÕTE		0
KASUTATUD MATERJALID		1

Sissejuhatus

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021-2026 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Haljala valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja kehtivas Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetatakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Haljala jäätmekava vastab jäätmeseaduse § 39 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) andmeid kavaga hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus;
- 2) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide kirjeldust ning ülevaadet suurematest kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatistest;
- 3) ülevaadet vanaõli, ohtlike jäätmete ja muude jäätmevoogude, mille kohta on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud eraldi regulatsioon, käitlemisest;
- 4) uute kogumissüsteemide, olemasolevate jäätmerajatiste sulgemise, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeringute vajaduse hinnangut;
- 5) täiendavaid andmeid jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse korral tulevaste kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatiste asukoha ning nende võimsuse kohta;
- 6) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, sealhulgas kavandatavate jäätmekäitlustehnoloogiate ja -meetodite või poliitika ülevaadet nende jäätmete osas, mille käitlemiseks on vaja võtta erimeetmeid;
- 7) jäätmekäitlusega seotud organisatsiooniliste aspektide ülevaadet, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse jaotuse kirjeldust;
- 8) üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teadvustamis- ja teavitamiskampaaniate kasutamise ülevaadet;
- 9) andmeid minevikus saastunud jäätmete kõrvaldamiskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 10) valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust.

Lisaks käsitleb kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava jäätmeseaduse § 42 lõikes 2 sätestatud:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Haljala valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Jäätmekava ülesehituses ja sisus on järgitud Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit "Kohaliku omavalituse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016".

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Haljala vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-eestilisest jäätmekäitluse alasest ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

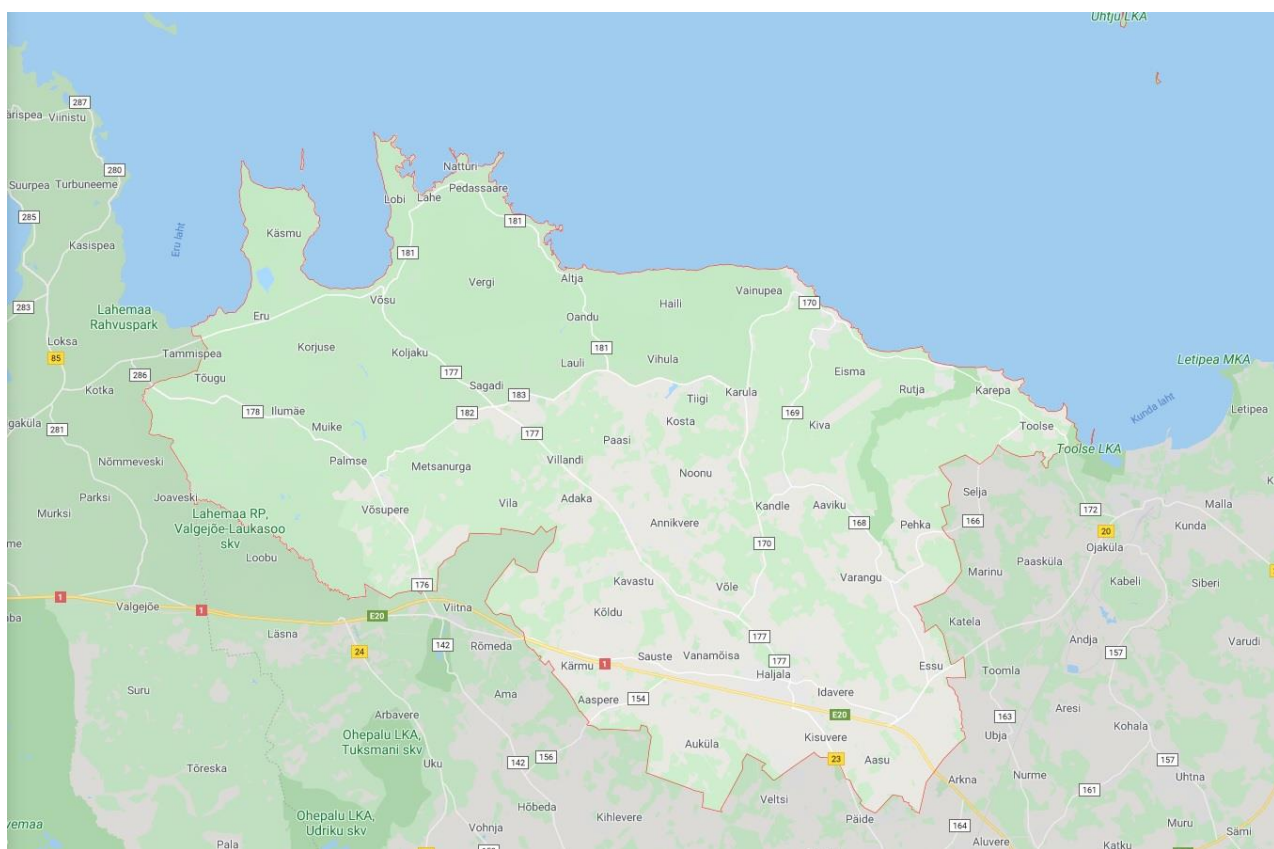
Käesolev jäätmekava on koostatud Haljala Vallavalitsuse ametnike ja LEMMA OÜ konsultantide koostöös.

1 Üldosa

1.1 Haljala valla üldisloomustus

1.1.1 Asukoht

4312 elanikuga Haljala vald asub Lääne-Viru maakonna põhjaosas. Valla pindala on 550,14 km², mis moodustab ligikaudu 15% kogu Lääne-Viru maakonna pindalast. Vald piirneb läänest Kuusalu, lõunast Kadrina ja Rakvere ning idast Viru-Nigula vallaga. Põhjast piirneb vald merega, valla merepiiri pikkus on umbes 100 km. Valla keskuseks on Võsu alevik, mis asub 37 km kaugusel Rakvere linnast ja 80 km kaugusel Tallinnast. Vallas on mitmeid saari, millest märkimist väärivad viis. Nendeks on Kuradisaar (tuntud ka Saartneem, Roosisaar), Põhja Uhtju ja Lõuna Uhtju (tuntud ka Suur ja Väike Krummal), Älvi saar ja Vaindloo saar, mis on Eesti põhjapoolseim saar ja asub mandrist 26 km kaugusel. Lisaks on Käsma ja Vergi poolsaarte ümbruses mitmeid väiksemaid saari.

Joonis 1. Haljala valla paiknemine

Haljala vald moodustus 2017.a haldusreformiga endise Haljala ja Vihula valla liitmisel. Valla territooriumil asub vallakeskusena Võsu alevik, kus töötavad ka vallavalitsus ja volikogu. Kokku on Haljala vallas 2 alevikku: Võsu ja Haljala ning 72 küla: Aaspere, Aasu, Aasumetsa, Aaviku, Adaka, Altja, Andi, Annikvere, Auküla, Eisma, Eru, Essu, Haili, Idavere, Ilumäe, Joandu, Kakuvälja, Kandle, Karepa, Karula, Kavastu, Kisuvere, Kiva, Koljaku, Koolimäe, Korjuse, Kosta, Kõldu, Kärmu, Käsma, Lahe, Lauli, Lihulõpe, Liiguste, Lobi, Metsanurga, Metsiku, Muike, Mustoja, Natturi, Noonu, Oandu, Paasi, Pajuveski, Palmse, Pedassaare, Pehka, Pihlaspea, Põdruse, Rutja, Sagadi, Sakussaare, Salatse, Sauste, Tatruse, Tepelvälja, Tidriku, Tiigi, Toolse, Tõugu, Uusküla, Vainupea, Vanamõisa, Varangu, Vatku, Vergi, Vihula, Vila, Villandi, Võhma, Võle ja Võsupere.

Haljala valla eduka arengu eelduseks on hea liiklusgeograafiline asend. Valda läbib riigi põhimaantee Tallinn-Narva ja ning tugimaanteed Põdruse-Kunda-Pada ja Rakvere-Haljala.

Haljala valla territooriumile jäävad mitmed looduskaitsealad/kaitsealused loodusobjektid. Ligikaudu 40% valla territooriumist paikneb Lahemaa Rahvuspargi territooriumil, lisaks asuvad valla territooriumil Selja maastikukaitseala Selja jõeoru ja sealt avanevate paljandite kaitseks, Toolse maastikukaitseala Eesti mandriosa ainsa soostunud tammiku kaitseks ning Tatruse looduskaitseala väärtuslikke metsakoosluste säilitamiseks ja taastamiseks.

1.1.2 Rahvastik

Rahvastikuregistri andmeil on Haljala vallas 2020. aasta 1. jaanuari seisuga 4312 elanikku. Kuigi 2000. aastast on nii endise Haljala kui Vihula valla territooriumil elanike arv olnud negatiivse iibe ja rändesaldo tulemusel langustrendis¹, siis alates 2016. a on valla rahvaarv hakanud tõusma.

Prioriteet rahvastikuarengus peaks olema väljarände pidurdamine ja elanike arvu suurendamine sündimuse ja sisserände stimuleerimise teel.

Tabel 1. Rahvaarvu muutus Haljalas viimasel kümnendil. Alus: Statistikaameti andmebaas.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Haljala vald	2464	2441	2470	2431	4319	4321
Vihula vald	1694	1684	1918	1887		
Kokku	4158	4125	4388	4318	4319	4321

1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on 2020. aasta märtsi seisuga Haljala vallas umbes 3179 majapidamist, neist 691 suvilat/aiamaja, 1831 eramut ja 108 korter- ja ridaelamut.

Veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab Haljala valla territooriumil AS Haljala Soojus. Veemajanduse tegevuspiirkonnaks on Haljala ja Võsu alevikud ning Essu, Aaspere, Vergi, Vihula, Võsupere külad, kus on olemas ühisveevärk- ja kanalisatsioon. Ainult ühisveevärk on senini Käsma külas.

Haljala alevikus on üks veevõrk ning ühisveevarustuse kaudu saavad vett ligikaudu 98% aleviku elanikest. Reoveekogumisalal on ühisveevärgiga liitumise võimalus tagatud suuremale osale tarbijatest.

AS Haljala Soojus omanduses on kokku kaksteist puurkaevu – Haljala alevikus 2, Võsu alevikus 2, Aaspere külas 2, Käsma külas 2, Essu külas 1, Vergi külas 1, Vihula külas 1 ning Võsupere külas 1.

Haljala vallas on tsentraalse soojusega varustatud Haljala alevikus kortermajade piirkond. Soojatootmise ja soojaenergia ülekande teenust osutab Haljala valla elanikele, vallavalitsuse hallatavatele asutustele ja valla territooriumil asuvatele ettevõtetele AS Haljala Soojus, mis on 100% valla omanduses. Vallas on laialdaselt levinud lokaalküte.

Haljala Vallavalitsuse hallatavate asutuste hulgas on kaks kooli, üks lasteaed, kaks noortekeskust, üks raamatukogu koos seitsme haruraamatukoguga ning 11 rahva-või seltsimaja, kus toimuvad lisaks üritustele ka huvitegevused.

Valla spordielu korraldab Haljala valla Spordikeskus. Haljala Valla Spordikuse hallata on Võsu spordihoone. See on kaasaegne sportimis- ja vaba aja veetmise kompleks, mille kõrval asub

¹ HALJALA VALLA ARENGUKAVA 2018-2030

korvpalliväljak, mis omakorda on talvisel ajal kasutusel uisuplatsina. Haljala kooli võimlas on lisaks pallimängusaalile jõusaal ja sise-lasketiir.

Haljala vallale kuuluvad veel järgmised spordiobjektid: Aaspere multifunktsionaalne palliväljak, Essu spordiväljak, Haljala Kooli pallimängude väljak, Haljala Kooli rannavõrkpalliplats, Haljala Kooli rulluisurada, Haljala Kooli skatepark, Haljala Kooli staadion, Haljala Kooli võimla, Haljala tervisepark, Võsu rannavõrkpalli väljakud, Võsu Spordihoone, Võsu Spordihoone välikorvpalliväljak, Võsu tenniseväljak.

1.1.4 Ettevõtlus

Statistikaameti andmetel² oli Haljala vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2020. aasta alguse seisuga registreeritud 453 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (124 ettevõtet), millele järgneb ehitus (50 ettevõtet), töötlev tööstus (42 ettevõtet) ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (40 ettevõtet).

Statistikaameti andmetel³ on vallas ülekaalus alla 10 töötajaga ettevõtted, 2019. aastal oli selliseid 433, üle 250 töötajaga ettevõtted vallas puuduvad. Valla territooriumil paiknevatest tööandjatest on suurimad AS VIRU ÕLU, Trendsetter Europe OÜ, OÜ Bellus Furniture, OÜ Aaspere Agro, OÜ Õitseng, OÜ Idavere mõis, RMK Sagadi Koolituskeskus, OÜ Palmse Mehaanikakoda, Palmse Metall OÜ, Eswire OÜ, Sagadi (RMK), Palmse (SA Virumaa Muuseumid) ja Vihula (Vihula Manor Hospitality OÜ) mõisad jt. Lisaks pakuvad elanikele tööd ka valla territooriumilt väljaspool asuvad ettevõtted, nendest suurimad tööandjad on JELD-WEN EESTI AS, AS Estonian Cell, AS HKScan Estonia, OG ELEKTRA AS, FLEXA EESTI AS ning AS Eesti Teed.

Haljala valla territooriumil on osaliselt või täielikult 11 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat ja 5 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist, mille kohta on esitatud andmed järgnevas tabelis.

Tabel 2. Haljala vallas paiknevad mäeeraldised. Allikas: Maa-amet X-Gis maardlate rakendus.

Kood	Nimetus	Maardla	Seisund	Asukoht	Kaevandamisloa number	Kaevandamisloa kehtivus	Kaevandamisloa omaja	Maavara kasutamise eesmärk	Korrastamis-suund
1978	Kõldu liivakarjäär	963 - Kõldu	Aktii vne	Lääne-Viru maakond Haljala vald	KL-507706	14.05.2020 - 14.05.2035	OÜ Jarko Auto	ehitusseguude valmistamiseks ja teedehituseks kasutamiseks	maatulumusmaa, veekogu

² [Statistika](#) Andmebaas: ER0309: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

³ [Statistika](#) Andmebaas: ER032: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

1054	Kaasiku II liivakarjäär	321 - Kaasiku	Aktive	Lääne-Viru maakond Haljala vald	L.MK/320845	28.09.2011 - 28.09.2021	Midam OÜ	ehitus, teedeehitus	rohuma
1032	Kaasiku III kruusakarjäär	321 - Kaasiku	Aktive	Lääne-Viru maakond, Haljala vald	L.MK/320821	08.09.2011 - 07.09.2021	Midam OÜ	ehitus, teedeehitus	rohuma
510	Altpere liivakarjäär	368 - Altja-Rutja	Aktive	Lääne-Viru maakond, Haljala vald	L.MK/333549	13.09.2019 - 12.09.2034	AS Tariston	teede- ja tsiviilehitus	metsamaa ja transpordimaa
681	Altpere II	368 - Altja-Rutja	Aktive	Lääne-Viru maakond, Haljala vald	L.MK.LV-205561	08.01.2009 - 08.01.2021	OÜ MERKO KAEVAN DUSED	ehitus, teedeehitus	metsamaa ja tehiseveekogu

1.1.5 Looduskeskkond

Haljala valla territooriumil on 5 kaitseala, 3 hoiuala, 4 kaitsealust parki, 1 kohalik kaitstav objekt, 23 kaitstavad looduse üksikobjekti ning 5 NATURA 2000 loodusala ja 2 NATURA 2000 linnuala. Ligi 40% valla territooriumist paikneb Lahemaa Rahvusparki territooriumil. Lahemaa Rahvusparki koosseisus paikneb Haljala valla piires 13 sihtkaitsevööndit ja 2 loodusreservaati. Lahemaa Rahvusparki kaitse eesmärk on kaitsta Põhja-Eestile iseloomulikke loodust ja kultuuripärandit, sealhulgas maastikuilmet, pinnavorme, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku, loodus- ja pärandkultuurimaastikke, maastiku üksikelemente, põllumajanduslikku maakasutust ja traditsioonilist rannakalandust, tasakaalustatud keskkonnakasutust, piirkonnale iseloomulikke asustusstruktuuri, taluarhitektuuri ning rahvakultuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise ja tutvustamise.

Maakatastrisse kantud kõlvikutest 59% (32 268 ha) on metsamaa, haritavat maad on 24% (12 961 ha), looduslik rohuma moodustab 9%, õuema 1,6% ja muu maa 7,2% valla pindalast. Maa sihtotstarbe järgi on ligi 84% maatulundusmaa ning 2,2% elamumaa.

Vallas on kokku 5 looduslikku järve, 15 paisjärve ja 4 tehisejärve. Suurimad järved on Käsmu järv (48,5 ha), Vihula järv (10,6 ha) ning Muike järv (9 ha). Haljala valla territooriumi läbivad Võsu jõgi, Selja jõgi, Vainupea jõgi, Toolse jõgi, Altja jõgi ja Loobu jõgi.

1.2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Haljala valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii kohalikke kui ka riiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsimumi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeevo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimistu.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmeevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmel;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmel (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenüülidel ja polüklooritud terfenüülidel (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiididel turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmel käitlemise kohta;
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1257/2013 laevadel ringlussevõtu kohta.

1.2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkidel saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt

jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

1.2.3 Haljala valla jäätmekäitlusalased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Haljala Vallavolikogu 21.02.2017 määrusega nr 67 on vastu võetud "Haljala valla jäätmehoolduseeskiri", mis kehtib käesoleval ajal endise Haljala valla territooriumil ning Vihula Vallavolikogu 09.02.2017 määrusega nr 57 on vastu võetud „Vihula valla jäätmehoolduseeskiri“, mis kehtib käesoleval ajal endise Vihula valla territooriumil. Jäätmehoolduseeskirjad on kehtestatud eesmärgiga säilitada Haljala vallas (ja endises Vihula vallas) puhas ja tervislik elukeskkond, vähendada jäätmete koguseid ning soodustada jäätmete sorteerimist ja taaskasutamist. Eeskiri määrab kindlaks jäätmehoolduse korra, ehitus-, ja lammutustöödel tekkivate jäätmete ning tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutamisel tekkivate jäätmete käitlemise korra Haljala (ja endise Vihula) valla haldusterritooriumil ja on kohustuslik kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele.

1.3 Jäätmehoolduse arengudokumendid

1.3.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnavalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Jäätmete ladestamise vähendamiseks, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava.

Riigi jäätmekava 2014–2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256. Riigi jäätmekava 2014–2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus.

Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuulavas dokumendis "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla $\frac{1}{2}$ sisemajanduse koguprodukti (edaspidi *SKP*) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla $\frac{2}{3}$ SKP kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- 4) olmejäätmetel 50%;
- 5) pakendijäätmetel 60%;
- 6) biolagunevatel jäätmetel 13%;
- 7) ehitus-lammutusjäätmetel 70%.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65% ja kantavate patarei-ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Riigi jäätmekava 2014–2020 juurde on koostatud ka dokument "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Peale uue riigi jäätmekava või valdkondliku tegevuskava (*uus riigi jäätmekava koostatakse ringmajanduse tegevuskava osana*) valmimist tuleb vajadusel ajakohastada ka kohaliku omavalitsuse jäätmekava.

1.3.3 Haljala valla arengukava aastateks 2018-2030

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Haljala valla arengukavas seatud eesmärkide saavutamiseks on välja toodud 5 strateegilise eesmärgi suunda koos konkreetsemate eesmärkide ja tegevuskava prioriteetidega. Jäätmemajandus kuulub valdkonna „maakasutus, taristu ja keskkond“ alla, mille visioon on järgmine: Aastal 2030 on Haljala

vald meeldiva elukeskkonnaga, korrastatud ja kaasaegse taristuga vald, kus järgitakse säästva arengu põhimõtteid.

Selle saavutamiseks seatud strateegilised eesmärgid on järgnevad:

- 1) ühisveevärk, kanalisatsioon, puhastusseadmed, kaugküte, energeetika: tiheasustusalad on kaetud modernsete kommunikatsioonidega;
- 2) tänavavalgustus: kõik tiheasustusalad on varustatud energiasäästliku tänavavalgustusega;
- 3) teedevõrk: avalikus kasutuses olevad teed on heas seisukorras;
- 4) keskkond: keskkonnaseisund, heakord ja ajaloomälestiste seisukord on hea;
- 5) **jäätmemajandus: korraldatud jäätmekäitlus ja välja arendatud piirkondliku tähtsusega taaskasutuskeskus;**
- 6) kaasaegsed kergliiklusteed;
- 7) elamumajandus: korrastatud munitsipaalkorterite fond; 8) ühistransport: püsielanike vajadusi arvestav ühistransport.

Jäätmemajanduse tegevuskava prioriteetid Haljala valla arengukavas on järgnevad:

- ✓ Jäätmejaamade teenuste laiendamine ning arendamine taaskasutuskeskusteks.
- ✓ Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine.
- ✓ Valla prügimajanduse korrastamine: avaliku ruumi jäätmemajanduse arendamine; pakendikogumise ja vanapaberi konteinerite süsteemi korrastamine; korraldatud olmejäätmeveo jätkamine ja hanketingimuste kaasajastamine.
- ✓ Koostöö naaberomavalitsustega (Lääne Viru Jäätmekeskus).

1.4 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavaliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi võimalikelt kodulähedaste üleandmisvõimaluste näol. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 33 lõige 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustuslik kui planeerimisdokument koostatakse selle alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate

tegevuste (näiteks aia- ja haljasjäätmete kogumisväljaku rajamine) keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute või projektide tasandil.

2 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Haljala Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmet statistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmet statistika andmebaas JATS koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Antud andmestik võimaldab anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistest.

Jäätmet statistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsustes. Peamiseks põhjuseks on, et jäätmekäitlejatel ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa.

Omavalitsuse jäätmetekkes on aastatel 2016 ja 2018 tekkinud tavapärasest rohkem jäätmeid. 2016. aastal moodustasid suurema osa jäätmetest (u 69%) piimatööstusjäätmed ning 2018. aastal ehitus- ja lammutussegapraht (u 73%). Piimatööstusjäätmed on eelkõige seotud Haljala vallas tegutsevate suurlautade tootmisega. 2018. aastal teostati vallas suuremahulisi ehitus- ja lammutustöid, millest suurimad olid ööklubi „Seitsmes Taevas“ lammutustööd ning Karepa sadama ehitus.

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Haljala vallas aastatel 2014–2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

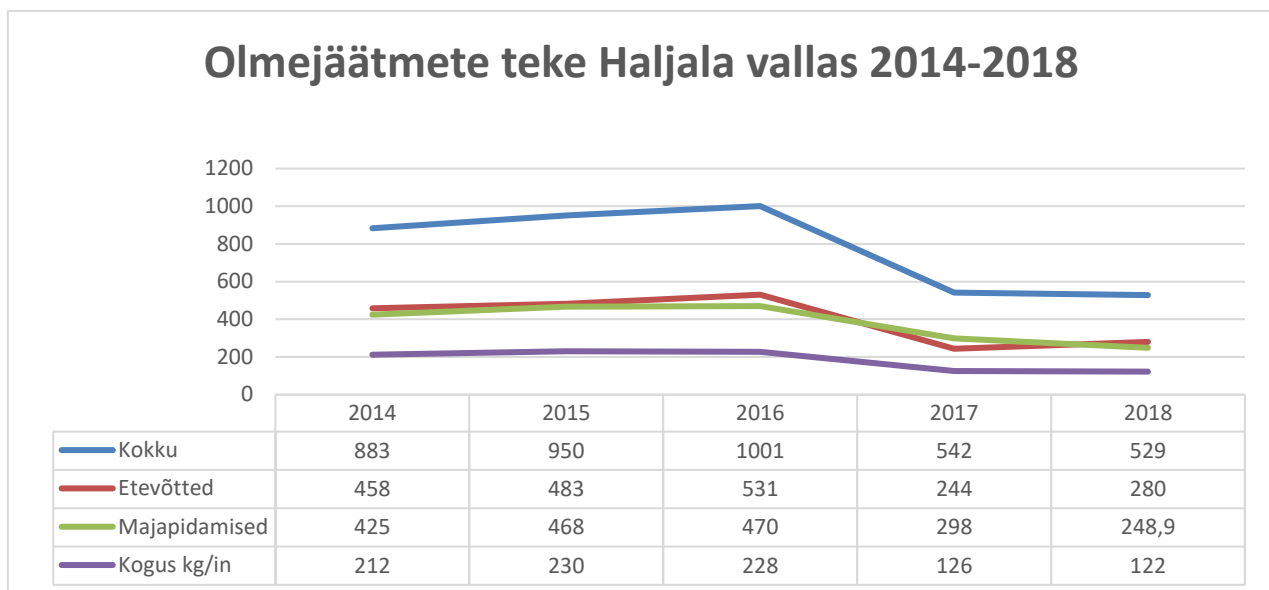
Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Transport välja
2014	7920	44	5220	2659
2015	5367		2155	5162
2016	10421			10382
2017	5061			5035
2018	10612	9576	16199	3550

2.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aastaaeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Riigi jäätmekavas 2014–2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega – mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmete teke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumised ning olukord, kus inimestele on jäätmete sortimine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud.

Jäätmeseaduse § 66 lõige 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Joonis 2. Olmejäätmete koguteke Haljala vallas aastatel 2014–2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on Haljala vallas tekkinud olmejäätmete kogus olnud nii ettevõtete kui ka majapidamiste jaotuses 2014-2016 a stabiilne, 2017-2018 a esines märgatav langus nii ettevõtete kui majapidamiste jäätmetekkes, mis on tõenäoliselt tingitud sortimisharjumuste paranemisest. Olmejäätmete koguteke omavalitsuses on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 542-1001 tonni.

Riigi jäätmekava alusel tekkis 2011. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 239 kilogrammi olmejäätmeid aastas. Haljala vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on jäätmete kogutekke kohta arvatuna mõnevõrra väiksemad kui Eesti keskmine.

Tabel 4. Olmejäätmete teke (sealhulgas kogutud) Haljala vallas aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2014		2015		2016		2017		2018	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 01	Paber ja kartong	17.0	5.9	9.3	2.8	0.4	2.1	4.2	1.8	4.0	1.8
20 01 02	Klaas	0.1	9.3	0.1	7.7	0.2	13.0	0.4	14.8	8.3	3.8
20 01 11	Tekstiilid	83.8	11.9	20.7	0.6	14.6	1.0	0.0	1.4	6.7	1.8
20 01 14*	Happed	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
20 01 17*	Fotokemikaalid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 19*	Pestitsiidid	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
20 01 21*	Luminesentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0.1	0.1	1.0	0.3	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

20 01 23 01*	Klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad	0.0	5.4	0.2	6.9	0.0	5.9	0.0	5.6	0.0	0.0
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	0.0	0.6	0.0	0.6	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0
20 01 27*	Ohtlike aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0.0	4.4	0.5	5.0	0.4	3.4	0.4	13.7	7.6	0.0
20 01 29*	Ohtlike aineid sisaldavad pesuained	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	0.0	0.1	0.1	0.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	0.0
20 01 35 02*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud väikesed kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0.0	0.8	0.0	1.6	0.0	4.3	0.0	8.1	7.2	0.0
20 01 35 03*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud infotehnoloogia- ja kommunikatsiooniseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0.1	2.5	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0
20 01 35 04*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	3.0	9.0	3.0	5.8	0.0	25.3	0.0	18.5	0.0	14.1
20 01 35*	Ohtlike osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	3.6	0.1	0.0

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

20 01 36 01	Kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.4	0.0	4.4	1.7	4.5
20 01 36 03	Kasutuselt kõrvaldatud infotehnoloogia- ja kommunikatsiooniseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0
20 01 36 04	Kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.0	0.5	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20 01 38	Puit, mida ei ole nimetatud koodinumbri 20 01 37*	0.0	0.0	0.0	17.3	0.0	10.5	0.0	11.9	26.2	0.0
20 01 39	Plastid	0.0	8.5	0.0	3.9	0.0	0.0	0.0	0.0	12.7	0.1
20 01 40	Metallid	0.0	23.2	0.0	0.0	0.0	3.8	0.0	1.9	4.6	0.0
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.3	0.1	0.0
20 01 99	Nimistus mujal nimetamata muud jäätmed	0.0	0.0	29.4	0.0	26.0	0.0	0.0	0.0		
20 02 01	Biologunevad jäätmed	0.0	4.0	0.5	6.2	0.2	30.9	14.2	21.2	18.6	0.0
20 02 02	Pinnas ja kivid	0.0	0.0	0.0	67.4	0.0	0.0	0.0	0.0		
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	349.6	326.5	417.8	324.7	487.2	347.5	223.1	162.9	149.0	211.8
20 03 07	Suurjäätmed	3.0	9.5	0.2	13.3	1.7	18.3	1.5	25.7	32.1	10.9
20 03 99	Nimistus mujal nimetamata olmejäätmed	1.3	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on viimasel viiel aastal olnud 36-57%⁴. Tegu on keskmise näitajaga.

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2018. aasta andmete alusel on esitatud järgnevas tabelis. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed ning neile järgnevad ohtlikud jäätmed, puit ning biologunevad jäätmed. Jäätmestatistikas ei kajastu olmejäätmete taaskasutamist.

⁴ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijäätmed (koodiga 15 01); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (siia ei kuulu segaolmejäätmed).

Tabel 5. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2018. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2018. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik % segaolme-jäätmetes ⁵	Arvutuslik kogus segaolme-jäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	12.8	0.5	17.8	64.2	77.0
Tekstiil ja rõivad	8.4	0.3	7.4	26.7	35.1
Biolagunevad jäätmed	18.6	0.8	31.1	112.2	130.8
Klaas	12.137	0.5	5.3	19.1	31.3
Paber ja kartong	5.8	0.2	12.6	45.5	51.2
Puit	26.16	1.1	2.1	7.6	33.7
Metallid	4.6	0.2	4	14.4	19.0
Elektroonika	6.6	0.3	1.5	5.4	12.0
Ohtlikud jäätmed	29.6	1.2	1.5	5.4	35.0
Pakendid	277.9	11.3	27.6	99.6	377.5

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *sortimismäärus*) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) **paber ja kartong (20 01 01);**
- 2) **plastid (20 01 39);**
- 3) **metallid (20 01 40);**
- 4) **klaas (20 01 02);**
- 5) **biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);**
- 6) **biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);**
- 7) **bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);**
- 8) **pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;**
- 9) **puit (20 01 38);**
- 10) **tekstiil (20 01 10, 20 01 11);**
- 11) **suurjäätmed (20 03 07);**
- 12) **probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);**
- 13) **ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.**

Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama vähemalt nende jäätmeliikide liigiti kogumise, mis on eelnevas loetelus märgitud **rasvaselt**.

⁵ Arvutatud võttes arvesse SEI Tallinn "Segaolmejäätmete koostise uuringu" põhjal saadud tulemusi vastavalt maapiirkonnale http://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuring_2013loplik.pdf

Riikliku jäätmetatistika kohaselt on viimasel viiel aastal Haljala vallast kogutud eelpool nimetatud jäätmetest väga väikestes kogustes klaasijäätmeid (20 01 02) ja tekstiilijäätmeid (20 01 10, 20 01 11).

2.3 Pakend

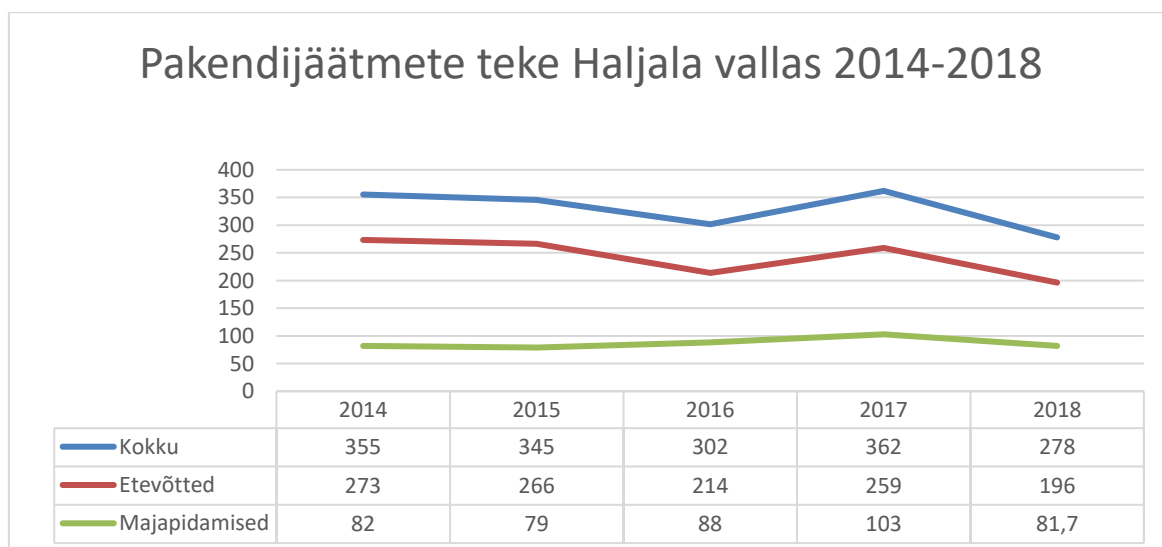
Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti maapiirkonna pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 27,6%. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2018. aastal olnud 223 tonni.

Haljala vallas koguti 2018. aastal pakendijäätmeid 278 tonni. Pakendijäätmete osakaal kõigist liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmetest on 2018. aastal olnud u 11%, mis on üsna madal näitaja. Hea näitajana toimib vallas eriliigiliste pakendite kogumine (eriliigiliste pakendite hulk moodustab kogu pakendijäätmete hulgast 75%).

Joonis 3. Pakendijäätmete teke Haljala vallas 2014-2018. Allikas: Keskkonnaagentuur.

On näha, et pakendijäätmete teke on Haljala vallas olnud majapidamistel võrdlemisi stabiilne. Ettevõtete alusel on näha mõningast pakendijäätmete tekke langust (v.a 2017.a, mil pakendijäätmeid tekkis eelnevate aastatega võrreldes mõnevõrra rohkem). Arvestades järjest suurenevat pakendite tarbimist on oodata edasiseks perioodiks pigem pakendijäätmete tekke kasvu.

Tabel 6. Haljala valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2014–2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2014		2015		2016		2017		2018	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	114.3	4.0	123.5	14.8	98.3	9.6	127.9	20.3	112.2	3.2
15 01 02	Plastpakendid	83.0	0.7	66.6	0.1	56.0	0.0	54.8	0.6	37.0	0.3
15 01 03	Puitpakendid	11.4	0.7	2.7	0.2	7.3	0.0	4.0	0.0	3.1	0.0
15 01 04	Metallpakendid	18.7	0.1	7.9	0.0	10.1	5.9	9.1	10.6	15.7	20.2
15 01 06	Segapakendid	2.5	72.2	2.6	63.2	7.3	72.2	8.4	62.3	5.9	57.4
15 01 07	Klaaspakendid	43.4	1.9	61.3	0.0	33.8	0.0	53.4	0.0	20.1	0.0
15 01 10 01*	Ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15 01 10*	Ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	0.3	2.1	1.8	0.6	1.0	0.4	1.5	9.1	2.2	0.5

2.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastusjäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toitlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 31,1%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava näeb ette, et ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema biolagunevatel jäätmetel 13%.

Riikliku jäätmetatistika kohaselt on biojätmete liigiti kogutud kogus viimasel viiel aastal olnud vahemikus 4-35t ning tegu on olnud valdavalt majapidamistelt vastuvõetud biolagunevate jäätmetega. Tõenäoliselt on siiski vallas tekkivate biojätmete kogus märgatavalt suurem, sest kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetatistikas, samuti satub jätkuvalt suur osa majapidamiste biojätmetest segaolmejäätmete hulka. Jäätmetatistikas ei kajastu biolagunevate köögi- ja sööklajätmete ning biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete taaskasutamist.

Biolagunevate jäätmete segaolmejäätmete sekka sattuvate koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastusjäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Vajalik on leida lahendusi biolagunevate jäätmete vastuvõtu parandamiseks.

2.4.1 Kalmistujäätmed

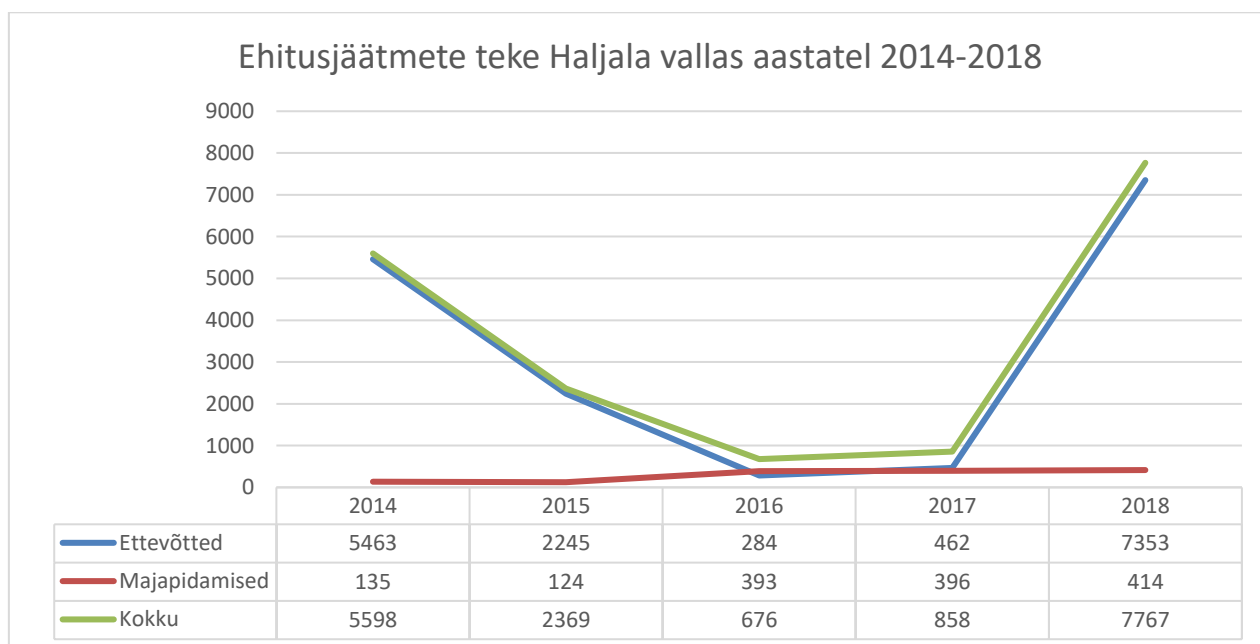
Kalmistutel tekkivad jäätmed sisaldavad väga suures ulatuses biolagunevaid haljasjäätmeid. Haljala haldusterritooriumil asub viis kalmistut: Haljala, Esku, Ilumäe, Käsmu ja Vainupea kalmistud. Kalmistute jäätmed kompostitakse kohapeal.

2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Liigiti kogutud ehitusjäätmed on viimasel viiel aastal kogu ehitusjäätmete tekkest moodustanud 76-99%, mis on üsna hea näitaja. Ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke on olnud ebastabiilne, kuna see sõltub konkreetsetelt ehitus- ja lammutusobjektide esinemissagedusest konkreetsetel aastatel. Aastane jäätmekogus on jäänud viimasel viiel aastal vahemikku 676-7767 tonni.

Joonis 4. Ehitusjäätmete teke Haljala vallas 2014-2018. Allikas: Keskkonnaagentuur.

2018. aastal tekkis kokku 7767 tonni ehitus-lammutusjäätmeid, sellest ligikaudu 82% taaskasutati omavalitsuses. Omavalitsuse territooriumil puuduvad Keskkonnaregistrisse kantud ehitusjäätmete taaskasutuskoha, kuid ehitusjäätmete taaskasutust (nt täitematerjalina) võib esineda ka registreerimistõendi alusel, mis jäätmekäitluskohana andmebaasides ei kajastu. Samas ei võimalda see hinnata jäätmeseaduse nõuet, et alates 2020. aastast tuleb ehitus- ja lammutusjäätmeid taaskasutada vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

Jäätmetatistika nimelt ei kajasta, kui palju jäätmetest läks taaskasutusse teistes omavalitsustes. Ehitusjäätmete liigiti kogumine ja taaskasutusse suunamine vajab jätkuvalt propageerimist.

Jäätmearuannete kohaselt Haljala vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjäätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Haljala vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjäätmed aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2014		2015		2016		2017		2018	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
17 01 01	Betoon	0.1	0.9	1101.8	0.0	32.1	5.4	24.9	1.6	21.8	0.0
17 01 02	Tellised	2.8	0.0	900.6	0.0	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0
17 01 07	Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 01 06*	5221.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 02 01	Put	1.3	17.9	18.9	0.9	58.7	105.0	92.2	73.6	95.0	0.0
17 02 02	Klaas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 02 03	Plastid	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.8	0.2	0.4	0.0
17 02 04*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud puit, klaas ja plastid	0.0	0.0	0.0	0.0	9.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 03 02	Bituumenitaolised segud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 03 01*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	25.8	0.0
17 04 01	Vask, pronks, valgevask	0.0	0.9	0.0	1.0	0.0	3.1	0.0	2.1	1.2	1.6
17 04 02	Alumiinium	0.0	2.7	0.0	1.6	0.0	4.2	0.0	7.6	5.8	11.6
17 04 03	Plii	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 04 04	Tsink	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 04 05	Raud ja teras	135.0	57.4	130.1	55.3	91.1	145.1	175.8	209.3	93.8	334.1
17 04 11	Kaablid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 04 10*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.4	2.1
17 05 04	Kivid ja pinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 03*	22.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	6323.4	0.0
17 05 06	Süvenduspinnas, mida ei ole nimetatud	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	700.0	0.0

	koodinumbri 17 05 05*										
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	15.9	30.7	39.7	28.3	5.6	71.0	31.3	23.7	8.8	44.5
17 08 02	Kipsipõhised ehitusmaterjalid, mida ei ole nimetatud koodinumbri 17 08 01*	0.2	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*	63.0	24.5	53.9	36.2	87.3	57.2	132.0	77.1	75.3	20.7

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjätmetest käideldakse suur osa segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätkevalt esineb ehitusjätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidevalt tegeleda.

Tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jäätmete üle. Ehitus- ja lammutusjätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust. Oodata on ka edaspidi ehitus- ja lammutusjätmete koguse osas ebastabiilsust.

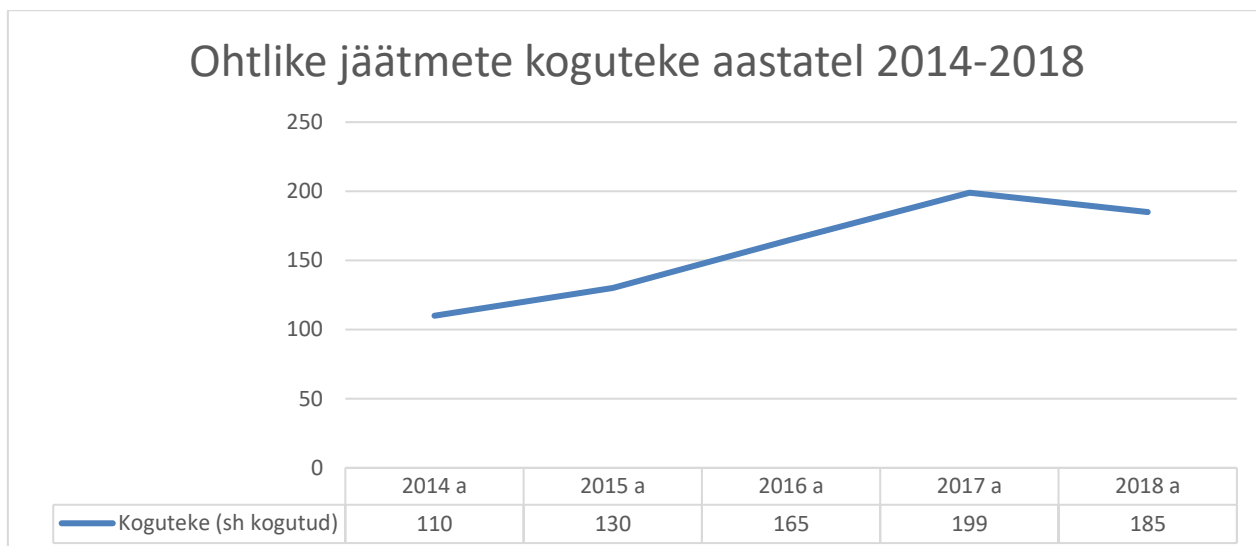
2.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmisel joonisel. Ohtlike jäätmete teke on viimasel viiel aastal olnud stabiilselt kasvav (v.a 2018 a).

Majapidamiste ohtlike jäätmete eraldikogumise osas on viimasel neljal aastal toimunud positiivsed arengud. Võrreldes eelnevate aastatega on lahuskogutud ohtlike jäätmete kogus oluliselt tõusnud. Ohtlikele jäätmetele Haljala vallas kohapealset taaskasutust ei toimu ning kõik ohtlikud jäätmed transporditakse omavalitsusest välja.

Joonis 5. Ohtlike jäätmete koguteke Haljala vallas aastatel 2014-2018. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) elavhõbeda kraadiklaasid;
- 3) kodukemikaalid;
- 4) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 5) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 6) väetised ja pestitsiidid;
- 7) rotimürk jm biotsiidid;
- 8) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 9) patareid ja akud.

Haljala vallas moodustavad elanike ohtlikud jäätmed peamiselt asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid, orgaanilisi lahusteid või muid ohtlikke aineid sisaldavad värvi- ja lakijäätmed ning ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed. Seoses elanike sorteerimisharjumuste paranemisega on oodata ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu ka edaspidi.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmete osas kohalikku käitlust ei toimu.

Tabel 8. Haljala vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2014	2015	2016	2017	2018
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrdeõlijäätmed	0.66	0.2	0	0.3	1.307
13 05	Õlipüünisejäätmed	2.1	0	0	2.2	3.5

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

2.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtoodet on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Haljala vallas puuduvad registreeritud autolammutuskodad.

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord". Vanad autorehvid saab ära anda rehviettevõttesse üks-ühele uute rehvide ostmisel. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehvinglus autorehvide kogumispunktides. Haljala vallas MTÜ Rehvinglus kogumispunkt puudub.

Tabel 9. Haljala vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtted	0.81	9.18	18.74	30.475	29.7
Majapidamised	13.41	15.847	38.693	38.608	53.9

Tabel 10. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Haljala vallas aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtted	0.595	9.18	5.02	0	8.04
Majapidamised	2.5	1.1	6.761	0	0

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

2.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne.

Tabel 11. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Haljala vallas aastatel 2014-2018 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtted	0	0	0.3	3.08	0
Majapidamised	7.497	4.56	4.592	1.603	7.455

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

2.9 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimase viie aasta jäätmearuanded näitavad omavalitsuses võrdlemisi stabiilselt reoveesete tekkimise langust. Viimasel viiel aastal on reoveesetet tekkinud u 290-800 tonnises koguses.

Haljala vallas on kokku 9 reoveepuhastit: Haljala alevikus, Essu külas, Aaspere külas, Annikvere külas, Võsu alevikus, Vihula külas, Vergi külas, Palmse külas ja Sagadi külas. Haljala vallas tekkiv reoveesete on viimasel viiel aastal enamasti vallast välja transporditud, v.a 2015.a, mil taaskasutati 155 t tööstusreovee biopuhastusetteid. Tekkiv reoveesete antakse üle Ragn-Sells AS-ile edasiseks käitlemiseks.

Tabel 12. Reoveesete (jätmed koodiga 19 08) teke ja käitus Haljala vallas 2014-2018 aastal. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)
2014	701.74
2015	799.18
2016	521.46
2017	438.96
2018	288.6

2.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Valla territooriumil asub kaks perearstiteenust pakkuvat asutust: Koidu Saamot OÜ Haljala alevikus (pakutakse ka kiropraktiku ja füsioterapeudi teenust) ning Võsu perearst FIE Angela Reimal Võsu alevikus. Kokku on Haljala vallas 3 perearsti nimistut, millest üks perearst tegutseb Rakvere linnas. Valla ainuke apteek paikneb Haljala alevikus. Hambaravi teenust pakub Haljala alevikus KT Medicor OÜ. Lisaks tegutseb Haljala alevikus üks veterinaararst.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmeoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldavad perioodil (2014–2018.a) on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket Haljala vallas olnud vahemikus 0,02 - 0,2 tonni. Perearsti teenust osutavatest asutustest antakse tekkinud meditsiinilised riskijäätmed üle jäätmekäitlejatele edasiseks käitlemiseks.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseega võib järgnevas kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleb samuti üle anda kas vastavat jäätmeluba või ohtlike jäätmete puhul vastavat ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavatele ettevõtetele. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haigla jäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel Haljala vallas 18 02 koodiga jäätmeid ei teki.

2.11 Tööstusjäätmed

Haljala vallas on olulistemaks tööstusjäätmeteks piimatööstusjäätmed ning taimsete ja loomsete kudede jäätmed, mis tekivad eelkõige põllumajanduses. Lisaks tekstiilitööstusjäätmed ning puidu töötlemisel tekkivad jäätmed nagu saepuru ja puidutolm.

Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest.

2.12 Jäätmete kogumine ja käitlus

2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Haljala vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Omavalitsus on määranud jäätmeveo piirkonnad, jäätmeveo teenustasu piirmäärad ja jäätmeveo tüüptingimused ning on korraldanud avaliku konkursi jäätmevedajate leidmiseks.

Haljala vallas on korraldatud segaolmejäätmete kogumine valla territooriumil asuvatel füüsilistel ja juriidilistel isikutel. Endise Haljala valla territooriumil on perioodil 01.09.2017 – 31.08.2022 ainuõigus vedada segaolmejäätmeid Ragn Sells AS-il ning endise Vihula valla territooriumil on perioodil 01.08.2017 – 31.07.2022 ainuõigus vedada segaolmejäätmeid Eesti Keskkonnateenused AS-il. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Haljala vallas asuvad Võsu ja Haljala jäätmejaamad, kus võetakse muuhulgas vastu ohtlikke jäätmeid ja elektri- ja elektroonikajäätmeid. Patareide kogumiseks on kauplustes vastavad kogumiskohad, võimalik on viia ka vallamajja ja valla teenuskeskusesse. Aegunud ravimeid võetakse vastu samuti jäätmejaamades ja apteegis.

Valla kõigis piirkondades on rajatud avalikud pakendite kogumispunktid koos kogumiskonteineritega eri liiki pakendite kogumiseks, kus saab tasuta ära anda segapakendeid, pappi, paberpakendeid ja kartongi. Haljala ja Võsu alevikes ning Aaspere külas asuvad konteinerid segapakenditele ning paberile ja papile, Aukülas asub paberi ja papi konteineri ning kõikides ülejäänud külades asuvad üksnes segapakendite konteinerid. Eraldi konteinerid klaasi kogumiseks Haljala vallas puuduvad.

Haljala vallal puudub võimalus haljastusjätmete kompostimiseks. Haljastusjätmeid kogutakse Võsu ja Haljala alevike jäätmejaamades, kust nad suunatakse edaspidisele käitlemisele. Eramajades kompostitakse haljastusjätmeid oma kinnistu piires.

2.12.2 Pakendijätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Eesti Pandipakendi andmetel (04.06.2020) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Haljala vallas:

- Gea kauplus, OG Elektra AS, Haljala alevik
- Essu mõis, Malva-Essu OÜ, Haljala alevik
- Võsu keskuse pood, RRLektus AS, Võsu alevik
- Reineberg OÜ, Haljala alevik

Haljala vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad on esitatud järgnevas tabelis (seisuga 04.06.2020). Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviaa.ee> ja valla kodulehel.

2020. aasta juuni seisuga on pakendiettevõtjate andmetel Haljala vallas pakendijätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud TVO-l 17 kogumiskohta (kõik segapakendile), ETO-l 18 kogumiskohta (14 segapakendile ning 4 paberile ja papile) ning EPR-l 3 kogumiskohta (kõik segapakendile), lisaks on EPR-ga sõlmitud lisaleping täiendava 8 pakendikonteineri paigaldamiseks. Pakendikonteineritesse saavad elanikud jätmeid ära anda tasuta.

Tabel 13. Pakendikonteinerite paiknemine Haljala vallas pakendiorganisatsioonide kodulehede ja valla kodulehe alusel.

Pakendi-organisatsioon	Objekti aadress	Konteiner	Liik
ETO	Aaspere küla, Liiguste-Põdruse tee, mänguväljaku juures	2,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Aaspere küla, Liiguste-Põdruse tee, mänguväljaku juures	1,1m ³ konteiner	Paber ja papp
ETO	Aaspere küla, maantee ääres pubi taga	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Aaspere küla, mõisa juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Altja küla, Altja kõrtsi parklas	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Annikvere küla, piimatööstuse juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Auküla, küla keskus	1,1m ³ konteiner	Paber ja papp
TVO	Auküla, töökoja juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Eisma küla, suvilate koperatiivi vastas, Kandle teel	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Essu küla, mõisa juures	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Essu küla, töökoja juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Haljala alevik, Põllu tänav	2,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Haljala alevik, Põllu tänav	2,5m ³ konteiner	Paber ja papp
ETO	Haljala alevik, Rakvere mnt 10 (kooli hoov)	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Haljala alevik, Rakvere mnt 19a	1,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Haljala alevik, Tallinna mnt 13	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Haljala alevik, Uus tänav	2,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Haljala alevik, Veskijärve 3 eramajade piirkond	2,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Haljala alevik, Võsu mnt 3	5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Illumäe külakeskus	3m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Kandle küla, Jullamõisa (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Karepa küla, Karepa raamatukogu	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Kärmu küla, puidutööstuse juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Karula küla, Lubja tn (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Käsmu küla, kabeli juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Käsmu küla, kabeli juures	3m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Kisuvvere külakeskus	1,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Kõldu küla, Kressaia tn (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Palmse küla, mõisapoe parkla	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Palmse küla, Mõisapoe parklas	2,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Põdruse küla, Rõmeda - Põdruse tee, Tammelehe (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Sagadi küla, Sagadi mõisa parkla	1,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Vainupea küla, surnuaia juures (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Varangu küla, töökoja juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend

ETO	Vergi küla, Sadama teerist	2,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Vergi küla, seltsimaja juures	1,5m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Vihula küla, Vihula baari vastas	1,5m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Võhma küla, poe juures (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Võsu alevik, Mere 6 hoone juures	2,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Võsu alevik, Mere 6 hoone juures	2,5m ³ konteiner	Paber ja papp
TVO	Võsu alevik, Mere 67 (poe parkla)	3m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Võsu alevik, Mere tn 6 (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend
TVO	Võsu alevik, Mere tn ääres	1,5m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Võsu alevik, Tõusu tn 1 spordihoone juures	1,1m ³ konteiner	Segapakend
ETO	Võsu alevik, Võsu sadam	1,1m ³ konteiner	Segapakend
EPR	Võsupere küla, Aru tn (kavandata)	1,1m ³ konteiner	Segapakend

2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Haljala vallas on võimalik aia- ja haljastusjäätmeid üle anda Võsu ja Haljala jäätmejaamadesse, kust need suunatakse edaspidisele käitlemisele. Võimalus haljastusjäätmete kompostimiseks vallal puudub.

Haljala vallas kehtivad paralleelselt endise Haljala valla ja endise Vihula valla jäätmehoolduseeskirjad. Jäätmehoolduseeskirjade kohaselt on ühepereelamutes tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimine lubatud oma kinnistu piirides. Väljaspool oma kinnistut on biolagunevaid jäätmeid lubatud kompostida ainult jäätmeloaga jäätmekäitluskohas. Kortereelamutes tuleb võimalusel koguda eraldi biolagunevaid köögijäätmeid, mis ei tohi sisaldada vedelaid jäätmeid. Biolagunevad köögijäätmed paigutatakse spetsiaalsesse kottidesse pakitult. Biolagunevate jäätmete mahutisse ei tohi visata kilekotte või muid kompostimiseks kõlbmatuid jäätmeid. Määrumise vältimiseks tuleb biolagunevate jäätmete mahuti katta seestpoolt paberi- või mõnest muust biolagunevast materjalist kotiga või pesta mahutit pärast tühjendamist.

Haljala valla hajaasustusega osades on tegemist valdavalt ühepereelamutega ning eeldatavalt toimub nende juures vähemalt osaliselt biolagunevate jäätmete kompostimine. Samas kortereelamute piirkondades vajab biolagunevate jäätmete kogumissüsteem täiendamist.

2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivatele jäätmehoolduseeskirjadele tuleb ehitusjäätmed sortida liikidesse nende tekkekohal. Kui ehitusjäätmete tekkekohas puudub võimalus neid sortida või see osutub majanduslikult ebaotstarbekaks, tuleb jäätmed anda töötlemiseks vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale, kes teeb selle töö teenustööna. Eelistada tuleb ettevõtjat, kes tagab jäätmete täielikuma taaskasutamise.

Ehitusjäätmete käitlemise eest vastutab ehitise omanik. Ehitise omanik on ehitise kui vallasasja omanik, kinnistu omanik, hoonestusõiguse või mõne muu piiratud asjaõiguse alusel kinnistu kasutaja või isik, kellele on välja antud ehitusluba.

Ehitusjäätmete valdaja on kohustatud korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle jäätmeluba omavale või jäätmekäitlejana registreeritud isikule.

Ohtlikud ehitusjätmed, välja arvatud saastunud pinnas, tuleb koguda liikide kaupa eraldi kogumismahutitesse. Ohtlike ehitusjätmete valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jätmete üleandmiseni ohtlike jätmete käitluslitsentsi omavale jäätmekäitlejale.

Käesoleval ajal on ehitus- ja lammutusjätmete lähim vastuvõtupunkt MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus Vinni vallas. Ehitusjätmete vastuvõtt jäätmejaamas on tasuline. Samuti on võimalik erinevatelt teenusepakkujatelt tellida ehituse perioodiks ehitusjätmete konteinereid.

2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jätmed tuleb koguda muudest jätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Käesoleval ajal saavad valla elanikud oma elektri- ja elektroonikaseadmete jätmed tasuta ära anda Võsu ja Haljala jäätmejaamadesse. Lisaks korraldab MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus Haljala vallas iga-aastaseid maakonnaüleseid ohtlike jätmete kogumiringe.

2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Haljala vallas esinevad jätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt *sortimismäärusele* tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 14. Eriliigiliste jätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Haljala vallas.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu toimib kahe piirkonnana: Vihula piirkond ja Haljala piirkond
Paber ja kartong	Haljala ja Võsu jäätmejaamad, avalikud paberi ja papi kogumiskonteinerid	Kui kinnistul eraldi konteinerit ei ole, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti, viies nimetatud jätmed avalikku kogumiskonteineri, jäätmejaama või anda üle vedajale või jäätmekäitlejale.
Plast	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades.
Klaas	Jäätmejaamad	Akna- ja lehtklaasi tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades.
Metallid	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades.
Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed	Jäätmejaamad Kompostimine oma kinnistul	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades. Eramajades toimub kohtkompostimine.
Biolagunevad köögi- ja sööklajajätmed	Jäätmejaamad Kompostimine oma kinnistul	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades. Eramajades toimub kohtkompostimine.
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades.

Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad valla kodulehel, jäätmeseaduse kohaselt peaks olema igal tootjavastutusorganisatsioonil 9 konteinerit.
	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades.
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes
Puit	Jäätmejaamad	Mõlemad jäätmejaamad (Haljala ja Võsu) võtavad vastu tasuta nii töötlemata kui töödeldud ja immutatud puitu.
Tekstiil	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala jäätmejaamas ja Võsu jäätmejaamas
Suurjäätmed	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades. Jäätmeseaduse kohaselt peab üleandmisvõimalus olema 15 km kaugusel, mis on tagatud.
Elektroonikaromud	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala jäätmejaamas ja Võsu jäätmejaamas
Ohtlikud jäätmed	Jäätmejaamad	Tasuta vastuvõtt Haljala ja Võsu jäätmejaamades Ohtlike aineid sisalduvad või nendega saastunud pakendeid ja asbesti sisaldavaid jäätmeid võetakse üksnes Haljala jäätmejaamas vastu.
	Kogumisringid	Lisaks korraldab MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus Haljala vallas iga-aastaseid maakonnaüleseid ohtlike jäätmete kogumisringe.

2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisarajatised

Valdav enamik vallas tekkivaid jäätmeid transporditakse omavalitsusest välja. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Haljala vallas endas paikneb neli registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, mille ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 15. Haljala valla territooriumil registreeritud jäätmekäitluskohad 04.06.2020 seisuga.

Allikas: Keskkonnaregister

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK5900105	Töökoja betoonijäätmete vaheladustusplats	ADD ERIEHITUSTÖÖD OÜ	Lääne-Virumaa, Haljala vald, Idavere küla	Muu tegevus, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900116	Viru Kivi tehas	LAB Project OÜ	Lääne-Virumaa, Haljala vald, Essu küla	Tavajäätmete käitluskoht
JKK5900110	Haljala jäätmejaam	Ragn-Sells AS	Lääne-Virumaa, Haljala vald, Haljala alevik	Jäätmejaam, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Tavajäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu
JKK5900089	Võsu jäätmejaam	MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus	Lääne-Viru maakond, Haljala vald, Võsu alevik	Jäätmejaam, Tavajäätmete käitluskoht, Ohtlike jäätmete käitluskoht, Ümberlaadimisjaam, vaheladu

2.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist jäätmeloa taotlustele ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Valla poolt väljavalitav jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest vallavalitsuse, pädeva riigiametniku või jäätmed vedamiseks üle andnud isiku poolt määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud jäätmeloa, keskkonnakompleksloa või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada.

Keskkonnainspeksioon on Keskkonnaministeeriumi struktuuri osa, mille kaudu toimub jäätmekäitluslane järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentside nõuete järgimine.

2.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-le 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Kohaliku

omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik Jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Haljala valla haldusterritooriumil moodustub kaks jäätmeveo piirkonda (Vihula piirkond ja Haljala piirkond), kus jäätmeveoga on hõlmatud ainult segaolmejäätmed. Jäätmeveo piirkondades on korraldatud jäätmeveoga liitumine kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik. Kontsessioonilepingud on Vihula piirkonnas sõlmitud Eesti Keskkonnateenused AS-ga perioodiks 01.08.2017 – 31.07.2022 ning Haljala piirkonnas Ragn-Sells AS-ga perioodiks 01.09.2017 – 31.08.2022. Pärast kontsessioonilepingute lõpetamist liidetakse kaks piirkonda üheks Haljala jäätmeveo piirkonnaks. Samuti on oluline uue kontsessioonihankel ja jäätmeveo korraldamisel tähelepanu pöörata jäätmeveo toimimise nädalapäevadele, seda eriti suvituspiirkondades, kus mõistlikud veopäevad on pühapäevad ja esmaspäevad, et jäätmekonteiner ei jääks terveks nädalaks välja.

Erandkorras vabastatakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäätmeseaduses ja jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimustel. Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Haljala valla jäätmevaldajate registri (2020. aasta seisuga) alusel on korraldatud jäätmeveoga liitunud 2785 kinnistut, perioodiline vabastus on 623-l, ühiskasutus toimub 192-l ja erandkorras vabastatud (min 11 kuud) on 58 kinnistut. Liitunutest u 97,9%-l kinnistutest toimub suvine vedu ja 75,5 %-l toimub aastaringne vedu. Uue loodava jäätmehoolduse eeskirjaga on Vallavalitsusel plaanis korraldatud jäätmeveost vabastamisest loobuda.

2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvara-haldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud; omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Haljala valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve; abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Euroopa Liidu struktuurifondid); tootja vastutus; jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu; saastetasu.

Kuni 2017. aastani toimus jäätmehoolduse rahastamine olmejäätmete ladestamisel makstud saastetasust. Põhjuseks, et tänapäeva Eestis on olmejäätmete ladestamine seoses IRU masspõletustehase avamisega 2013. aastal oluliselt langenud (isegi kuni alla 7% tekkinud segaolmejäätmetest) vähenes drastiliselt ka saastetasu suurus.

Alates 2017. aastast on riigi eelarves seoses saastetasu laekumise äralangemisega nähtud ette kohalikele omavalitsustele riiklik toetus jäätmemajanduse arendamiseks. Riiklikku toetust jaotatakse vastavalt kohalikus omavalitsuses registreeritud majapidamiste arvule. Toetus on sihtotstarbeline ehk seda saab kasutada ainult jäätmehoolduse arendamiseks: jäätmealane nõustamine, jäätmealase teabe levitamine, järelevalve ning jäätmekäitlustegevus, millega tõstetakse jäätmehoolduse taset

2.14 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Haljala valla haldusterritooriumil on kaks praeguseks suletud prügilat – Tatruse prügilat ja Vösu prügilat. Mõlemad prügilad olid kasutusel tavajäätmete prügilana ning suleti 31.12.2001.a.

Haljala valla territooriumile jääb üks riiklikult registreeritud jääkreostusobjekt, mille andmed on esitatud alljärgnevas tabelis.

Tabel 8. Jääkreostusobjektid Haljala valla territooriumil, Allikas: EELIS, 2020

KKR kood	Nimi	Tüüp	Staatus	Pindala (m ²)	Kirjeldus	Asukoht
JRA0000225	Rutja lennuväli	5.kategooria	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud		Jääkreostus asub tööstustsoonis. 5 kateegooria - jääkreostusobjektid, millel olid reostusallikad likvideeritud ning pinnas tunnistati varasemate uuringute või ka käesoleva hinnangu alusel mittereostunuks või oli reostuse tase alla vastavaid elumaa või tööstusmaa piirarve	Rutja küla

3 Eelnevate jäätmekavade eesmärkide täitmise analüüs

Haljala vallas kehtisid Haljala ja Vihula valla jäätmekavad aastateks 2014–2020, mille eesmärkide täitmise ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 16. Eelmise perioodi jäätmekavade eesmärkide täitmine.

Tegevus	Elluviimine
Haljala valla jäätmekava 2014-2020	
Meede 1: Korraldatud jäätmeveo korraldamine	
1.1 Jäätmehoolduseeskirja perioodiline ülevaatamine ja täiendamine	Jäätmehoolduseeskiri uuendati 2017.aastal, kontsessioonileping segaolmejäätmete veoks
1.2 Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine	

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

1.3 Elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast	Haljala piirkonnas on sõlmitud AS Ragn Sellsiga perioodiks 01.09.2017 – 31.08.2022. Korraldatud jäätmeveoga seonduv info on kättesaadav valla kodulehel.
Meede 2 Pakendijäätmete eraldikogumine	
2.1 Pakendijäätmete kogumissüsteemi täiendamine koostöös taaskasutusorganisatsiooniga	Pakendiorganisatsioonidega koostöö on olnud pidev. Vald on kaetud konteinerivõrguga, sh on olemas eriliigiliste pakendite konteinerid. Info pakendikonteinerite kohta on leitav valla kodulehelt.
2.2 Pakendite kogumissüsteemi haldamine	
2.3 Jäätmekäitluspunktide korrastamine ja väljaarendamine	
2.4 Elanikkonna teavitamine pakendijäätmete kogumissüsteemist	
Meede 3 Vanapaberi ja papi eraldikogumine	
3.1 Vanapaberi kogumissüsteemi arendamine Haljala valda	Haljala vallas asub 3 paberi ja papi kogumiskonteinerit
Meede 4 Biologunevate jäätmete eraldikogumine ja käitlemine	
4.1 Mobiilse puidu- ja lehehakkuri soetamine	Puidu- ja lehehakkuri soetamata. Elanikkonda on teavitatud biologunevate jäätmete kompostimisvõimalustest eramutes valla lehe ja kodulehe kaudu.
4.2 Elanikkonna teavitamine biologunevate jäätmete kompostimisvõimalusest eramutes	
Meede 5 Ohtlike jäätmete käitlemine	
5.1 Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete üleandmisvõimalustest	Ohtlike jäätmeid on võimalik üle anda Võsu ja Haljala jäätmejaamadesse, lisaks MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskusesse. Vastav info on kättesaadav valla kodulehel. Ohtlike jäätmete kogumisringe tehakse maakonnaüleselt 1x aastas. Patareid on võimalik viia kogumispunktidesse kauplustes, vallamajja ja teenuskeskusesse.
5.2 Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine	
5.3 Ohtlike jäätmete kogumispunkti haldamine	
5.4 Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega probleemtoodete kogumissüsteemi täiendamine ja tõhustamine	
5.5 Tervishoiu riskijäätmete suunamine kahjutustamisele	
5.6 Patareide kogumiskohtade võrgustiku laiendamine	
Meede 6 Haljala jäätmejaama haldamine	
6.1 Haljala jäätmejaama ja pakutatavate teenuste laiendamine	Ei ole rakendatud.
Meede 7 Ehitus- ja lammutusprahi käitluse korraldamine	
7.1 Elanikkonna teavitamine ehitusjäätmete käitlusnõuetest ja Sorteerimisvõimalustest	Elanikkonda on teavitatud valla lehe ja kodulehe kaudu.
Meede 8 Suurjäätmete käitlemine	
8.1 Suurjäätmete üleandmisvõimaluste loomine	Suurjäätmeid on võimalik üle anda Haljala ja Võsu jäätmejaamadesse. Haagist pole soetatud.
8.2 Haagiste soetamine suuremõtmeliste jäätmete transpordiks (ühisprojekt naaberomavalitsustega)	
Meede 9 Osalemine maakondlike jäätmekäitluskeskuse juhtorgani töös	Osaletakse MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskuse töös
Meede 10 Jäätmekäitluse kavandamine ja järevalve korraldamine	
10.1 Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine	Jäätmehoolduseeskiri on kavandatud lähtuvalt jäätmekavast ning on soetatud EVALD jäätmeregister
10.2 Jäätmehoolduse kavandamine lähtuvalt jäätmekavast	
10.3 Jäätmevaldajate registri pidev täiendamine ja haldamine	
10.4 Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	
Meede 11 Tiheasustusaladele lokaalsete jäätmekogumispunktide Rajamine	Ei ole rakendatud.
Vihula valla jäätmekava 2014-2020	
Meede 1 Korraldatud jäätmeveo korraldamine	
1.1. Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine	Jäätmehoolduseeskiri uuendati 2017.aastal, kontsessioonileping segaolmejäätmete veoks on sõlmitud Vihula piirkonnas Eesti Keskkonnateenus AS-ga perioodiks 01.08.2017 – 31.07.2022. Korraldatud jäätmeveoga seonduv info on kättesaadav valla kodulehel.
1.2. Korraldatud jäätmeveo rakendamise korra kehtestamine	
1.3. Jäätmevaldajate registri pidamine ja andmevahetus	
1.4. Hankedokumentide ettevalmistamine ja korraldatud jäätmeveo kontsessiooni läbiviimine	
1.5. Elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast	
Meede 2 Pakendijäätmete eraldikogumine	

2.1. Pakendite kogumissüsteemi haldamine	Vald on kaetud konteinerivõrguga, sh on olemas eriliigiliste pakendite konteinerid. Info pakendikonteinerite kohta on leitav valla kodulehelt. Jäätmemajasid rajatud pole.
2.2. Jäätmemajade rajamine piirkondades, kus nende olemasolu on põhjendatud jäätmekäitluse paremaks korraldamiseks	
2.3. Elanikkonna teavitamine pakendijäätmete kogumissüsteemist ja korduskasutamisest	
Meede 3 Võsu prügila korrastamine	
3.1. Võsu prügila korrastuskava ülevaatamine, prügila korrastustööd (II etapp)	Ei ole rakendatud.
3.2. Võsu prügila ala järelhooldus, seire	
Meede 4 Biolagunevate jäätmete eraldikogumine ja käitlemine	
4.1. Kompostimisväljakute rajamise otstarbekuse hindamine ja asukoha valik - vajadusel	Kompostimisväljakut rajatud ei ole. Elanikkonda on teavitatud biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest oma kinnistul valla lehe ja kodulehe kaudu. Avalikel haljasaladel tekkivad biolagunevad jäätmed suunatakse MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskusesse käitlemiseks. Oksapurustit ei ole soetatud.
4.2. Kompostimisväljaku rajamine tulenevalt p. 4.1.	
4.3. Elanikkonna teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisest oma kinnistul	
4.4. Avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimine (käitlemisele suunamine)	
4.5. Oksapurusti soetamine	
Meede 5 Jäätmejaama haldamine ja arendamine vastavalt kujunevale nõudlusele (pakkuvate teenuste laiendamine nt ehitusjäätmed sh. eterniit)	
Meede 6 Ohtlike jäätmete käitlemine	
6.1. Jäätmejaam – keskne ohtlike jäätmete käitluskoht Vihula vallas	Ohtlike jäätmeid on võimalik vastu võtta nii Võsu kui Haljala jäätmejaamas. Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete käitlemise võimalustest on toimunud valla lehe ja kodulehe kaudu. Ohtlike jäätmete kogumisringe tehakse maakonnaüleselt üks kord aastas.
6.2. Elanikkonna teavitamine ohtlike jäätmete käitlemise võimalustest (nt jäätmejaama üleandmine)	
6.3. Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine	
Meede 7 Ehitus- ja lammutusprahi käitluse korraldamine	
7.1 Elanikkonna teavitamine ehitusjäätmete käitlusnõuetest- võimalustest ja sorteerimisvõimalustest	Elanikkonda on teavitatud ehitusjäätmete käitlusnõuetest- võimalustest ja sorteerimisvõimalustest peamiselt valla lehe ja kodulehe kaudu. Eterniiti on võimalik tasuta üle anda Haljala jäätmejaama.
7.2 Eterniidi kogumine ja käitlemine	
Meede 8 Suurjäätmete käitlemine	
8.1. Elanikkonna teavitamine suurjäätmete käitlusnõuetest, - võimalustest ja sorteerimisvõimalustest	Elanikkonda teavitatud valla lehe ja kodulehe kaudu.
Meede 9 Osalemine maakondliku jäätmekäitluskeskuse juhtorgani töös	
Osaletakse MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskuse töös	
Meede 10 Jäätmekäitluse kavandamine ja järelvalve korraldamine	
10.1. Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine	Jäätmehooldus on kavandatud lähtuvalt jäätmekavast Soetatud EVALD jäätmeregister
10.2. Jäätmehoolduse kavandamine lähtuvalt jäätmekavast	
10.3 Jäätmevaldajate registri pidev täiendamine ja haldamine	
10.4 Jäätmekäitlusala tegevuse koordineerimine	

4 Planeerimine

4.1 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt prognoosile "Rahvastikuprognoos kohaliku omavalitsuste rühmades. Klasteranalüüs" (<https://planeerimine.ee/static/sites/2/rahvastikuprognoos-kovide-klasteranalüüs.pdf>) on Haljala vallas oodata perioodil 2020–2025 rahvaarvu vähenemist 1.7%. Seoses elanike arvu vähenemisega

on oodata ka olmejäätmete reaalse koguse vähest langust. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab (või jätab samale tasemele) segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust. Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2020–2025 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ehk 184 kg/aastas.

Perioodil 2014–2018 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud keskmiselt 77 kg/a. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2% aastas elaniku kohta.

Tabel 17. Prognoositavad jäätmetekke kogused Haljala vallas 2019-2025.

Aasta	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv	4321	4248	4175	4104	4035	3966	3899	3832
Olmejäätmete kogus	794	780	767	754	741	729	716	704
Pakendijäätmete kogus	340	335	329	323	318	312	307	302

4.2 Eesmärkide seadmine

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 18. Riigi jäätmekavast ja EL jäätmepaketist tulenevad eesmärgid.

	Baastase 2011	Sihttase 2020
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	27%	50% (sihttase 2025 a 55 %, 2030 a 60% ja 2035 a 65%)
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	56%	60% (sihttase 2025 a 65 % ja 2030 a 70%)
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	57%	20% (2023 a lõpuks tagatud, et biojäätmeid kogutakse kas eraldi või need võetakse ringlusse tekkekohal)
Ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	72%	75%
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	50%	65%
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	33%	45%

Jäätmeseaduse kohaselt tuleb alates 2020. aasta 1. jaanuarist taaskasutada:

- 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jäätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid, välja arvatud tootmisjäätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jäätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – vähemalt 50 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;

- 2) ehitus- ja lammutusjätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlike aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõtuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – **vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.**

Lähtuvalt riigi jäätmekavast ja jäätmeseadusest on kohalikul tasandil eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks ja tõsta inimeste keskkonnateadlikkust jäätmete sorteerimisvajaduse osas. Jäätmete liigiti kogumine võimaldab nende edasist ringlussevõttu. Eeskätt on probleemseks biolagunevate jäätmete osas sihttasemete saavutamise tagamine. Samuti rikub biolagunevate jäätmete sattumine teiste jäätmete hulka nende kvaliteeti, mis ei võimalda hiljem nende ringlussevõttu.

5 Tegevuskava

5.1 Kogumissüsteemide valik

Segaolmejäätmete osas jätkatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi ning korraldatud jäätmevedu hõlmatakse ühe piirkonnana. Järgneva jäätmeveoperioodiga hõlmatakse korraldatud jäätmeveoga lisaks biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed, kui kohapealne kompostimisvõimalus puudub. Biolagunevate jäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga on vajalik, tagamaks nende liigiti kogumine, kuna puudub valla territooriumit hõlmav tihe avalik kogumisvõrgustik. Edasises perspektiivis on asjakohane süsteemiga liita ka segapakendite kogumine.

Korraldatud jäätmeveo raames tuleb kogumisvahenditest loobuda jäätmekottide kasutamine, mis rikuvad visuaalset pilti ja ei ole vastupidavad. Segapakendite korraldatud jäätmeveoga liitumisel on võimalik kasutada läbipaistvaid pakendikotte.

Ohtlike jäätmete, elektri- ja elektroonikaromude jäätmete osas jätkatakse kogumist Haljala ja Võsu jäätmejaamades. Lisaks on jäätmeid võimalik viia MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmekeskus, mis asub Vinni vallas. Säilivad ka patareide kogumiskastid kauplustes, vallamajas ja valla teenuskeskuses.

Paberi ja kartongi konteinervõrgustikku tuleb oluliselt täiendada, et oleks tagatud nende liigiti kogumine.

Pakendijäätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Kogumiskonteinerite võrgustik vajab pidevat ülevaatamist. Vajalik on sealjuures säilitada eriliigiliste pakendikonteinerite olemasolu ning võimalusel paigaldada neid juurde võimaldamaks kvaliteetsemate ja paremini taaskasutatavate pakendijäätmete kogumist. Jälgida tuleb, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele.

Biolagunevate aia- ja haljasjäätmete osas jätkatakse vastuvõttu Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus. Lisaks soovitakse võimaldada nende jäätmete lokaalset vastuvõttu näiteks hooajaliselt paigaldatud kogumiskonteineritega ja propageerida kompostimist omal kinnistul.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest. Samuti jätkatakse jäätmete vastuvõttu MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.

Teiste *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide osas, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse jätkata Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus kogumist.

5.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohata kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas käesoleval ajal rakendatud kahe jäätmeveo piirkonnana. Uus jäätmevedaja leidmise konkurss on kavandatud 2022. aasta keskele.

Uue korraldatud jäätmeveo hankega hõlmatakse kogu valla territoorium ühe jäätmeveo piirkonnana. Jäätmeliikidest jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejäätmed ning lisatakse segapakendid ning biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed, kui kohtkompostimise võimalus puudub. Täiendavate jäätmeliikide hõlmamiseks on vajalik muuta jäätmehoolduseeskirja ning sätestada jäätmeliikide kogumisele jäätmeseadusele vastavad tingimused. Kuna valla territooriumil kehtivad Haljala valla Vihula jäätmeveo piirkonna jäätmehoolduseeskiri ja Haljala valla jäätmehoolduseeskiri Haljala jäätmeveo piirkonnas, tuleb koostada uus jäätmehoolduseeskiri, mis hõlmab kogu omavalitsuse territooriumi. Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine on kavandatud 2021-2022 aastale.

Jäätmete sorteerimise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühjendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejäätmete konteineritele. Lisaks on asjakohane tõsta tühisõidu hinda konteineri puudumisel.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

5.3 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Vallas on kaks jäätmejaama. Vajalik on tagada olemasolevate jäätmehooldusrajatise hooldus, inventari ajakohasus ning vastavalt vajadusele optimeerida jäätmejaama tegevust (vajadusel laiendada vastuvõetavat jäätmete sortimenti). Tegevus on pidev ning vajalik kogu jäätmekava perioodi aastatel 2021-2026.

Kuna valla territooriumil on probleemiks suvilaomanike jäätmed eriti suvilapiirkondades ja suvilakoperatiivides, tuleks rajada nendesse piirkondadesse jäätmemajad, mis võimaldaksid suvitajatel jäätmeid hõlpsamini üle anda. Tegevus on kavandatud aastasse 2022.

Aia- ja haljasjäätmeid võetakse vastu Haljala ja Võsu jäätmejaamades, lisaks MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus. Kalmistutel tekkivate haljasjäätmete kogumiseks võiks kaaluda hooajalise kogumiskonteineri paigaldamist, kuhu elanikkonnal on võimalik kalmistutel tekkivaid haljastusjäätmeid tuua. Konteineri haldus tuleb korraldada teenuselepinguga jäätmekäitlejaga. Tegevus on kavandatud aastatesse 2023-2024.

Lisaks on vajalikuks tegevuseks jäätmejaamade arendamine taaskasutuskeskusteks, mis võimaldaks suurendada elanikel tekkivate jäätmete taaskasutust ja ringlussevõttu. Tegevus on kavandatud kogu jäätmekava perioodile 2021-2026.

Haljala valla territooriumil asub Võsu prügila, mis suleti 31.12.2001. aastal. AS Maves on 2013. aastal läbi viinud suletud ja korrastatud prügilate seisukorra hindamise (töö nr 13058), millest tulenes, et Võsu prügila seisukord on halb ning prügila on nõuetekohaselt korrastamata. Käesolevaks ajaks on prügila korrastustöödel teostatud I etapp. Uue jäätmekava perioodil tuleb üle vaadata Võsu prügila korrastuskava ning teha korrastustööde II etapp, lisaks prügila ala järelhooldus ja seire. Tegevus on kavandatud kogu jäätmekava perioodile 2021-2026.

5.4 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa

5.4.1 Biojätmed

Liigiti kogutud biojätmed tuleb kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale.

Ilma kompostimisvõimaluseta kinnistute (valdavalt korterelamud tiheasustusaladel, samuti toitlustusasutused) biolagunevate jäätmete (eeskätt köögi- ja sööklajajätmed) vastuvõtt ja ringlusse suunamine on võimalik lahendada järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo hanke raames 2022. aastal. Alates 31. detsembrist 2023 a muutub kõigile jäätmetekitajatele kohustuslikuks biojätmete tekkekohalt kogumine või nende ringlussevõtt tekkekohal.

Samaaegselt tuleb propageerida biojätmete lokaalset kompostimist eramute ja väiksemate korterelamute juures. Biojätmed ei pea olema kinnistul hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, kui biojätmed on võimalik tekkekohal ringlusse võtta ja kasutada. Teavitustegevus peab olema pidev ehk kestma kogu perioodi 2021-2026.

Aastale 2022 tuleb kavandada ühekordne laialdasem biolagunevate jäätmete kohtkompostimist ja lahuskogumist tutvustav teavituskampaania, sest biolagunevad jätmed hõlmatakse valla territooriumil esmakordselt korraldatud jäätmeveoga. Samuti rakendub jäätmeseadusega alates 2023 aastast biolagunevate jäätmete konteineri omamise kohustus juhul kui kohtkompostimise võimalus puudub.

Kohalikel haljasaladel ja kalmistutel tekkivate jäätmete käitlemist tuleb jätkata MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus vms jäätmekäitleja juures. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

Lisaks tuleks kaaluda mobiilse puidu - ja lehehakkuri soetamist, mis aitab avalike alade haljasjätmeid kohapeal purustada ja vähendab vajadust nende äraveoks. Tegevus on kavandatud aastale 2022-2023.

5.4.2 Pakendijätmed

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *määrus nr 4*) § 4 lõike 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lõikele 3 korraldama vähemalt määrus nr 4 § 3 lõike 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijätmete liigiti kogumise.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus **iga** taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühendamissagedus lepatakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Haljala asumites ei ole asustustihedus üle 500 elaniku km² kohta üheski piirkonnas. Seega peab vallas olema üks kogumiskoht 500 elaniku kohta ehk 9 kogumiskohta. Pakendiorganisatsioonide andmetel on Haljala vallas avalikke pakendite kogumiskohti TVO-l 17, ETO-l 18 ja EPR-l 3, lisaks on EPRiga sõlmitud lisaleping täiendava 8 pakendikonteineri paigaldamiseks. Seda võib pidada väga heaks näitajaks.

Paigutuslikult on pakendikonteinerite paiknemine võrdlemisi hea katvusega – kõigis suuremates asumites on pakendite üleandmise võimalus olemas. Vähemalt Võsu ja Haljala asulates tuleks tihendada koostööd pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite või pakendikottide hõlpsamat paigaldamist. Pakendijäätmete kogumissüsteem vajab pidevalt ülevaatamist ja optimeerimist vastavalt inimeste käitumisele ja elamualade arengule. Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

5.4.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Vajalik on jätkata ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumist jäätmejaamades. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Ohtlike jäätmete hulgas on jätkuvalt probleemiks asbesti sisaldavate ehitusjäätmete ehk eterniidi teke. Vähendamaks ohtliku eterniidi ebaseaduslikku käitlemist (matmist, metsa viimist jms) on vajalik jätkata eterniidi vastuvõttu tasuta või mõistliku tasu eest. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

5.4.4 Suurjäätmed

Haljala ja Võsu jäätmejaamades on mööbli üleandmine tasuta. Lisaks on võimalik suurjäätmeid tasuta eest viia MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmekeskus Vinni vallas. Suurjäätmete kogumiskohad peavad asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel. Haljala ja Võsu jäätmejaamad ning MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus täidavad paigutuslikult jäätmeseadusest tuleneva suurjäätmete kogumiskoha kauguse nõude. Vajalik on jätkata vähemalt nimetatud jäätmejaamades suurjäätmete vastuvõttu ka perioodil 2021–2026.

5.4.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Samuti võetakse ehitus- ja lammutusjäätmeid vastu MTÜ-s Lääne-Viru jäätmekeskus Vinni vallas. Teatavas koguse hakatakse võimaldama ehitusjäätmete vastuvõtmist jäätmejaamades. Tegevusega alustatakse hiljemalt aastal 2022.

5.4.6 Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine

Maastiku korrastamise huvides tuleks kasutada ka võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Haljala territooriumil on käesoleval ajal mitmeid tühjana seisvaid lagunevaid hooneid, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Ka on sellised hooned eraomanduses ning omavalitsusel puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas

saab omavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine, märgukirjade saatmine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel.

Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenu hoonetest tulenev reostusohu. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

5.4.7 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 19. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Haljala vallas.

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Oluliselt täiendada konteinervõrgustikku valla territooriumil. Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ja MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Tähtaeg 2023 Pidev tegevus 2021-2026
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ja MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Metallid (20 01 40)	Kokkuost erinevate Haljala vallas paiknevate kokkuostjate poolt. Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ja MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ja MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed (20 02 01)	Kalmistujäätmetele hooajalise kogumiskonteineri paigaldamine. Jäätmete vastuvõtt ja käitlemine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus. Kohtkompostimise edendamine eramajades ja kortermajades, kus see on võimalik.	2023-2024 Pidev tegevus 2020-2025 Pidev tegevus 2020-2025
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08)	Järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata biolagunevate jäätmete kogumine elamute puhul, kus puudub kompostimisvõimalus. Jäätmehoolduseeskirja muutmine viisil, mis seab kõikidele jäätmetekitajatele kohustuse	Alates 2022 Alates 2023

Haljala valla jäätmekava aastateks 2021–2026

	<p>biolagunevate jäätmete konteineri omamiseks või jäätmete kohapealseks ringlussevõtuks.</p> <p>Kohtkompostimise edendamine eramajades ja väikestes kortermajades.</p>	Pidev tegevus 2021-2026
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;	<p>Vastuvõtu jätkamine avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite arvu, suuruse ja paiknemise optimeerimine.</p> <p>Leida võimalus järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata segapakendite kogumine kogu omavalitsuse territooriumil ja näha jäätmehoolduseeskirjas ette jäätmeliigi lahuskogumise kohustuslikkus.</p> <p>Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks tiheasustusega alevikes eramajadele vabatahtlike pakendikonteinerite või pakendikoti teenuse osutamist pakendiorganisatsioonide poolt.</p> <p>Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete sorteerimise vajadusest</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Alates 2022</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	<p>Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.</p> <p>Elanike teavitamine kasutatud tekstiiljäätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest taaskasutuskeskustesse</p>	<p>Pidev tegevus 2021-2026</p> <p>Pidev tegevus 2021-2026</p>
Suurjäätmed (20 03 07)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Probleemtoodete jätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus.	Pidev tegevus 2021-2026
Ohtlikud jätmed (jätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jätmed) ning olmes tekkinud ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Vastuvõtu jätkamine Haljala ja Võsu jäätmejaamades ning MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus (ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendite ja asbesti sisaldavaid jäätmete vastuvõtu jätkamine vähemalt Haljala jäätmejaamas).	Pidev tegevus 2021-2026

Juhul kui mõne eelnimetatud jäätmeliigi osas tekib vajadus täiendava kogumise osas, siis kaalub omavalitus kogumisringide korraldamist või olemasolevate jäätmejaamade võrgustiku baasil vastuvõtu laiendamist.

5.5 Teavituskampaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Haljala valla kodulehel oleva jäätmekäitluse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata heaks. Samas tuleb jälgida, et info oleks pidevalt ajakohane.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Lisaks valla veebilehele on elanikele abiks ka Eesti tootjavastutusorganisatsioonide koostöös valminud kaardirakendus „Kuhu viia“ (<https://kuhuvii.ee/>), mis aitab inimestel leida informatsiooni, kuidas vabaneda jäätmetest ja kuhu anda kasutuskõlblikud esemed. Rakendus näitab ka, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Veebileheküljel esitatud pakendikonteinerite asukohad vajavad pidevat asjakohastamist. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Ka Keskkonnaministeerium on loonud mitmeid Interneti lehekülgi jäätmetemaatika tutvustamiseks. Jäätmekäitluse asjakohast infot koondatakse ja avaldatakse valla kodulehel www.haljala.ee (jäätmemajanduse rubriigis).

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet, kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paberkanalil. Täiendavat teavitust vajadust on näha vähemalt aastal 2022. aastal, mil toimub uus korraldatud jäätmeveo hange.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitatav on läbi viia erinevaid kampaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava informatsiooniga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustööks kasutatavaid infomaterjale leiab trükitavatel kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada võrdlemisi heaks. Omavalitsuse kodulehelt on info jäätmete üleandmisvõimaluste kohta hästi leitav ja kohalikus lehes on avaldatud jäätmekäitlusalaseid artikleid. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2021–2026.

5.6 Tegevuskava ja rahastusallikad

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 20. Tegevuskava ja rahastusallikad.

Number	Tegevus	Tegevusaeg	Rahastamisallikas (teostajad)
Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine			
1.1.	Ühise jäätmehoolduseeskirja loomine	2021-2022	(VV) VE
	Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide muutumisel.	Pidev	(VV) VE
1.2.	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine	Pidev	(VV) VE
1.3.	Uue korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine, sh segapakendi ning köögi- ja sööklajajäätmete kogumise hõlmamine korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil	2022. aasta keskel	(VV) VE
Jäätmehooldusrajatiste kavandamine			
2.1.	Jäätmejaamade hooldus, vajadusel inventari uuendamine	Pidev	(VV) VE
2.2.	Aia- ja haljasjäätmetele hooajalise kogumiskonteineri paigaldamine, vajadusel inventari uuendamine	Pidev	(VV) VE F
2.3.	Jäätmejaamades vastuvõetavate jäätmeliikide laiendamine vastavalt vajadusele	Pidev	(VV) VE F
2.4.	Jäätmejaamade arendamine taaskasutuskeskusteks	Pidev	(VV) VE F
2.5.	Jäätmemajade rajamine suvilapiirkondades ja suvilakoperatiivides	2022	(VV) VE F
2.6.	Mobiilse puidu - ja lehehakkuri soetamine	2022-2023	(VV) VE F
2.7.	Võsu prügila korrastuskava ülevaatamine, prügila korrastustööd (II etapp)	2026	(VV) VE F
2.8.	Võsu prügila ala järelhooldus, seire	2026	(VV) VE F
Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine			
3.1.	Uue korraldatud jäätmeveo hankega segapakendi ning köögi- ja sööklajajäätmete hõlmamine – vastava teavituskampania läbiviimine	2022	(VV) VE
3.2.	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega	Pidev	VV / Pakendiorg.
3.3.	Paberi ja kartongi konteinervõrgustiku suurendamine valla territooriumil.	Pidev	VV / taaskasutusorg.
3.4.	Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite või pakendikottide hõlpsamat paigaldamist vähemalt Võsu ja Haljala asulates.	Pidev	VV / Pakendiorg.
3.5.	Vabatahtlikust pakendijäätmete kogumisteenusest elanikkonna teavitamine.	Pidev	(VV) VE

3.6.	Eterniidi tasuta või soodsa vastuvõtu korraldamine vähemalt Haljala jäätmejaamas või MTÜ-s Lääne-Viru Jäätmekeskus eelregistreerimise alusel.	Pidev	(VV) VE F
3.7.	Teatava koguse ehitusjätmete vastuvõtu korraldamine jäätmejaamas	Hiljemalt alates 2022	(VV) VE F
Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine			
4.1.	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas	Pidev	(VV) VE
4.2.	Jätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes	Pidev	(VV) VE
4.3.	Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine läbi kampaaniate ning projektide läbiviimine	Pidev, suuremad teavitused 2022	(VV) VE
Jäätmehoolduse järelevalve			
5.1.	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate vastutusele võtmine	Pidev	(VV) VE
5.2.	Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine	Pidev	(VV) VE
5.3.	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle	Pidev	(VV) VE
5.4.	Omavoliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine	Pidev	(VV, MO) VE, MO
5.5.	Ehitus- ja lammutusjätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel suuremamahuliste ehitiste puhul	Pidev	(VV) VE
Muud tegevused			
6.1	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine	Eelistatult 2021-2024	(VV, MO) VE, MO, F
6.2	Osalemine maakondlike jäätmekäitluskeskuse juhtorgani töös (MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus)	Pidev	(VV)

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaelarvest

F - finantseerimine keskkonnanfondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

Juhul kui korraldatud jäätmeveo korraldus jäätmeseaduse muutmisel muutub, siis teostatakse tegevust vastavalt seadusandlusele.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Kokkuvõte

Haljala valla jäätmekava 2021–2026 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Haljala vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellu rakendamiseks.

Haljala valla jäätmekava 2021–2026 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidest, eeskätt riigi jäätmekavast 2014–2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat keskkonnamõju.

Haljala valla jäätmekava
Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalituse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud "Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja vallades. Talvald.
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Talvalla Keskus, Säästva Eesti Instituut. 2013. Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring.
- 5) SEI Eesti. 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs.
- 6) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud "Eesti Keskkonnategevuskava 2007–2013" http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 7) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega nr 256 heaks kiidetud "Riigi jäätmekava 2014–2020" <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/123032015204>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032014049>
- 3) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005 määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" <https://www.riigiteataja.ee/akt/129042015008>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/122062011008>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122015014>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062014050>
- 9) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008 määrus nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 79 "Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>
- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord" <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus nr 65 "Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/108042014005>

Haljala valla jäätmekava

- 13) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2011 määrus nr 148 "Jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamistoimingute nimistud" <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>